

Fiscaal gezinsbeleid

In ESB van 17 november pleit Leo Stevens, zoals hij al meer dan dertig jaar doet, voor het splitsingsstelsel in de loon- en inkomensbelasting.

Het splitsingsstelsel is een wijze van belastingberekening van een echtpaar, vroeger nagenoeg altijd een man/kostwinner en een vrouw/huisvrouw. Fictief worden hun inkomens bij elkaar opgeteld – let wel: dat van de vrouw was vroeger bijna altijd nihil – fictief wordt het totaal in tweeën gedeeld en elke helft aan echtgenoten toegerekend, waardoor reëel over elke helft het (vroeger zeer steil) progressieve tarief wordt toegepast en de twee gevonden (gelijke) belastingbedragen weer bij elkaar worden opgeteld. De gehuwde man is de belastingplichtige voor het totale belastingbedrag. De gehuwde man krijgt dus twee maal de belastingvrije som en de lagere tariefschijven. In de Nederlandse praktijk, van 1941 tot 1973 leidde dat tot een apart tabellentarief voor gehuwden, met een belangrijk lagere druk dan die op ongehuwden, circa eenderde lager. Ongehuwden waren en zijn dus de dupe van het splitsingsstelsel, omdat zij ongeveer anderhalf keer zo veel belasting verschuldigd zijn als gehuwde mannen. Ongehuwde vrouwen zijn eerst recht slachtoffer: zodra zij gaan verdienen, worden zij voor het eerste beetje arbeidsinkomen al belast met het marginale tarief van de man.

Het splitsingsstelsel wordt dan ook wel het thuishoudtarief van de gehuwde vrouw genoemd. Het is ten eerste in strijd met het verdragsrechtelijk en grondwettelijk vastgelegde recht van een ieder op de vrije keuze van arbeid; en ten tweede is het strijdig met het huidige maatschappelijke belang, zowel in Nederland als in de hele Europese Unie. Want met de steeds sterker wordende ontgroening is het dringend noodzakelijk om rechtvaardige en doeltreffende maatregelen te nemen ten einde zo veel mogelijk vrouwen in staat te stellen zowel kinderen te krijgen als aan het arbeidsproces deel te nemen ten einde de maatschappij gaande te houden en het werk en de kosten die gepaard gaan met de vergrijzing op te brengen. Stevens' pleidooi voor het splitsingsstelsel maakt dus een anachronistische indruk.

Ik deel zijn zorg dat de algemene heffingskorting deelname van 'verzorgende partners' aan betaalde arbeid frustreert, doordat meteen de volle druk van het nu zeer hoge tariefpercentage van de laagste belastingsschijf op het eerste arbeidsinkomen komt te rusten. Maar hoe zit dat in het splitsingsstelsel dat Stevens voorstaat? Daarin worden hun eerste verdiensten getroffen door het toptarief van hun kostwinner. Stevens signaleert dus met afkeuring de gure wind van de huidige laagste tariefschijf, maar wenst de orkaan van het marginale tarief van de kostwinnerpartner in het splitsingsstelsel niet op te merken. Hoe effectief slechte belastingwetten zijn

om vrouwen met een kostwinnerpartner af te houden van deelname aan betaalde arbeid, wordt iedere keer weer door het omgekeerde bewezen. Bij iedere stap naar een verdere fiscale verzelfstandiging van partners groeit de arbeidsparticipatie van vrouwen met sprongen.

Maar er bestaat ook een voorbeeld dat vrouwen op grote schaal de arbeidsmarkt hebben verlaten na invoering van een nieuwe wet. Na indiening in 1984 van het wetsontwerp, dat in de wandeling *Tweeverdieners II* werd genoemd, kreeg de vrouwenbeweging in de gaten wat daarvan de gevolgen zouden zijn. Namens twee miljoen vrouwen heeft de koepelorganisatie 'Breed Platform Vrouwen voor Economische Zelfstandigheid' op 26 oktober 1984 een adres, vergezeld van een belastingrapport, aan regering en parlement gericht om de feilen van het regeringswetsontwerp te belichten en als alternatief een belastingwet met heffingskortingen voor te stellen, naar het voorbeeld van de in Oostenrijk geldende belastingwet.

Helaas. Op de vrouwen werd geen acht geslagen en Tweeverdieners II werd wet. Het resultaat was dat op grote schaal vrouwen met kleine baantjes als alphahulpen en verkeersbrigadiers hun baan opzegden, de betrokken sectoren totaal ontregeld raakten en de inkomstenbelastinginspecties tot augustus 1985 telefonisch niet meer bereikbaar waren, zelfs niet voor het ministerie.

Belastingwetgeving behoort dus op de samenleving aan te sluiten. En vrouwen zijn belastingplichtigen als anderen. Zij hebben er recht op om gevrijwaard te blijven van de gevolgen van de fictie van de gezinsdraagkracht, voorzover zij daardoor onevenredig worden getroffen. Zij behoren dan ook zelfstandig te worden belast naar persoonlijke draagkracht. Daar schort tot nu toe nog veel te veel aan.

HIEKE SNIJDERS-BORST
Gepensioneerd inspecteur
vennootschapsbelasting,
heeft in 1981 de heffings-
kortingen in Nederland
geïntroduceerd.